אראה בנחמה. ליגמא קילגא (ל) הוי דקבועה בלשון קצר כלומר לא יוכל לראות בנחמות ליון אם לא עשה זה* ודומה לו אקפח את בני שהלכה זו מקופחת ביגרלא דרבי מרפון בשמעתא דמרדעתא בפ"ק דשבת (דף יז. ושם) ודוגמא מצינו לשון המקרא ואולם מי אני וימלא כבוד ה' וגו' אם ירלאו וגו' (במדבר יד)*: **אם** לא הרגתי עד זומם. תימה אמאי לא מקשינן הכא הא בהמתן של לדיקים אין הקב"ה מביא תקלה על ידן לדיקים עצמן לא כל שכן כדפריך בגיטין (דף ז' ושם) ובחולין (דף ה: ושם) וי"ל דלא שייך לאקשויי רק גבי דבר אכילה. דגבאי הוא לגדיק לאוכל דבר איסור אבל דבר היתר בשעת האיסור לא פריך ולהכי לא פריך בר"ה (דף כא.) דאמר (ה) כמה בסיס הבגילא דבבל בגומא רבא דמערבא ובערבי פסחים (פסחים קו: ושם) ברב ירמיה בר אבא דאיתתי ומעיס קודם הבדלה אע"ג דמיתתו באסכרא דאין דבר מגונה כל כך אכילת היתר בשעת האיסור*: **למחר** הוא מת. הא דלא נקט כשאינני סם אין קולו נשמע משום שהיו אומרים לו דאינו לוטק אלא בשעה שיטו סם אבל הכתא מדנקט מה שיהא נגיה אז היה לו לנעוק: **אב** ב"ד מי קא מורה בפני נשיא. הוראה לדין ובירושלמי אמר מאן דאמר יהודה בן טבאי מגיגא נשיא ולא קבלו עליו ערק ואזל לאלכסנדריא והיו בני ירושלים כותבין מירושלים הגדולה לאלכסנדריא הקטנה עד מתי אחי יושב אצלכם ואני יושבת עגומה עליו ומאן דאני שמעון בן שטח נשיא עובדא דאשקלון מסייע ליה ומייתי טולא עובדא אחלה פ' נשים מכשפניות ובסנהדרין (דף מד:) הביאו רש"י בגימוקי*: **לא** מלטריפנא. לגטות אחרי רבים כדי לבטל דברי שמעון בן שטח: **דבר** אל בני ישראל וסמך. אבל בשחיטה ליכא למעבד נשים מהאי טעמא אע"ג דסמיך טפי להקרבה מסמיכה דהא *בריש כל הפסולין (זבחים לג:) מרבינן נשים לשחיטה וכן ליכא לאלופי שחיטה בבעלים דומיא דסמיכה דההוא היקש לא הוי אלא דרבנן*: **לעשות** נחת רוח לנשים. וכגון שחיטה בהמה שלהן (ז) הכתא דומה לסמיכה להיו' בבעלים בפ"ק דקדושין (דף לא.*) וכפ' בתרא דר"ה (דף לג:*) פירש ר"י דנשים דידן אם באות לעשות מצות שהזמן גרמא ולבדך עליהן אין ממחין בידם אע"ג דפטורות ולא מיקרי ברכה לבטלה וכן משמע מהכא ועוד פירשתי הכא [בר"ה] והארכתי*):

*) [וע"ע תוס' מירוגין מ"ד ד"ה דלמא מי']

ואי ס"ד סמיכה בכל כחו בעינן משום נחת רוח דנשים עבדינן עבודה בקדשים אלא לאו ש"מ **לא** בעינן בכל כחו? לעולם אימא לך בעינן בכל כחו, דאמר להו אקפו ידייכו, אי הכי לא מפני שסמיכה בנשים תיפוק ליה דאינה לסמיכה כלל. א"ר אמי חדא ועוד האמר חדא דליתא לסמיכה כלל ועוד כדי לעשות נחת רוח לנשים. אמר לב פפא שמע מינה *צדדין אסורין דאי ס"ד צדדין מותרין (ו) (לסמוך לצדדין) אלא לאו שמע מינה צדדין אסורין [שבת קנה.]

רב

מתני' יוסי בן יועזר אומר שלא לסמוך יוסי בן יוחנן אומר לסמוך כו': ת"ר ג' מזונות הראשונים שאמרו שלא לסמוך בן שטח אב ב"ד הללו ג' וזונות הנשיאים אמרו שלא לסמוך. ואבות בתי דינים אמרו בן פרחיה נשיא נתאי הארבלי אב ב"ד יהודה בן טבאי נשיא וחלקו בזה הזוג. ר' מאיר אומר יהודה בן טבאי נשיא ושמעון בן שטח אב ב"ד וחכמים אומרים שמעון בן שטח נשיא ויהודה בן טבאי אב ב"ד ומסתברא כר' מאיר דברייתא מסייעא ליה והאי פירוקא דפרקי לאוקומה לרבנן שנויה היא ולא מסכינן עלה יצא מנחם לעבודת המלך ויצאו עמו שמונים תלמידים לובשי סריקין של זהב א"ר אלעזר לעולם אל תהי שבות קלה בעיניך לזלזל בה שהרי סמיכה על הזבח ביו"ט משום שבות הוא ואע"פ שהוא שבות דמצוה נחלקו עליה גדולי הדור הללו. ולא מצינו שהיתה חלוקה כלל בין החכמים הראשונים אלא בסמיכה בלבד באו הלל ושמאי חלקו בג' דברים אבל תלמידיהן שלא רשנין לאפוקי ממאן דאמר בסמיכה עצמה פליגי. פי' מי שאומר שלא לסמוך סבר לא בעינן תיקף לסמיכה שחיטה ואפשר לסמוך היום ולשחוט למחר והאומר לסמוך סבר בעינן תיקף לסמיכה שחיטה קס"ל ר' יוחנן דדברי הכל בעינן תיקף לסמיכה וכי פליגי בשבות פליגי הני אסורי והני שרי ואפקה רב אשי אפילו תימא צדדין מותרין כל דלהדי יבאי דרישא כגבא דמר.

הגהות הב"ח

(ה) גמ' לדין מותרין נסמוך לרלשה אלא לאו: (ו) רש"י ד"ה מלי קיבל וכו' שמעון שם ולא קיבל סס"ד ואח"כ מפ"ד אלא לאטריפנא לא מלטריפנא: (ז) ד"ה נסמוך מרלשה דכא לאלם: (ד) תוס' ד"ה אלאלם וכו' קילגא דשבוטא כוי גלגון וכו' ודוגמא מ מלינו: (ה) ד"ה אם לא וכו' דאמר כתם כמה כסים: (ו) ד"ה אב ב"ד כו' מפייע ליה יהודה בן טבאי דוגא ולא קיבל עילויה ערק ואזל לאלכסנדריא וכו' עד מתי אחוסי יושב אצלכם: (ז) ד"ה לעשות וכו' דבשמה דומה כו' כרים כל הפסולין מרבינן נשים לשחיטה. ובפרי לא מצאתי שם רק יצאתה דשחיטה כשרה בזרים אבל על נשים ליכא רלאי, ע"ש:

גמ' עד שיהא הגדון. קודם הזמה ואחר כך החזנו שהיו דורשין בפפ בכפפ האמור בעדים זוממין אמרו להן מכמיס והלא כבר נאמר כאשר זמם לעשות לאחיו ועדיין אחיו תורה אור קיים ונאמר בפפ בנפש אחיו הראשונים. שהוזכרו ראשון בכל זוג וזוג היו נשיאים: **גמ'** עד זומם. שלא הוזם אלא הוא לבדו. קודם הזמה הראשונים היו נשיאים ושניים להם *אב ב"ד: **גמ'** *ת"ר שלשה מזונות הראשונים שאמרו שלא לסמוך ושנים מזונות האחרונים שאמרו לסמוך (הראשונים) היו נשיאים ושניים להם אבות ב"ד דברי רבי מאיר וחכמים אומרים יהודה בן טבאי אב ב"ד ושמעון בן שטח נשיא מאן תנא להא דתנו רבנן *אמר (רבי) יהודה בן טבאי אראה בנחמה אם לא הרגתי עד זומם להוציא מלבן של צדוקין שהיו אומרים אין עדים זוממין נהרגין עד שיהרג הנידון אמר לו שמעון בן שטח אראה בנחמה אם לא שפכת דם נקי שהרי אמרו חכמים *אין עדים זוממין נהרגין עד שיזומו שניהם יואין לוקין עד שיזומו שניהם *יואין משלמין ממון עד שיזומו שניהם, מיד קבל עליו יהודה בן טבאי שאינו מורה הלכה אלא בפני שמעון בן שטח, כל ימיו של יהודה בן טבאי היה משתטח על קברו של אותו הרוג והיה קולו נשמע כסבורין העם לומר שקולו של הרוג הוא אמר להם קולי הוא תדעו שלמחר הוא מת ואין קולו נשמע אמר ליה רב אחא בריה דרבא לרב אשי ודלמא פיוסי פייסיה או בדינא תבעיה מני הא: אי אמרת בשלמא רבי מאיר דאמר שמעון בן שטח=אב ב"ד, ר"י בן טבאי=נשיא היינו דקא מורי הלכה בפני שמעון בן שטח אלא אי אמרת רבנן דאמרי יהודה בן טבאי=אב ב"ד שמעון בן שטח=נשיא, אב ב"ד בפני נשיא מי מורה הלכה? לא, מאי קבל עליו דקאמר, לאצטרופי, דאפי' אצטרופי נמי לא מצטריפנא: יצא מנחם ונכנס שמאי כו': להיכן יצא? אביי אמר יצא לחרבות רעה רבא אמר יצא לעבודת המלך תניא נמי הכי יצא מנחם לעבודת המלך ויצאו עמו שמונים זוגות תלמידים לבושין סריקין אמר רב שמן בר אבא א"ר יוחנן לעולם אל תהא שבות קלה בעיניך שהרי סמיכה אינה אלא משום שבות ונחלקו בה גדולי הדור, פשיטא? שבות מצוה, אצטריכא ליה, הא נמי פשיטא? לאפוקי ממאן דאמר בסמיכה גופה פליגי קא משמע לן בשבות הוא דפליגי; אמר רמי בר חמא שמע מינה *סמיכה בכל כחו בעינן דאי ס"ד לא בעינן בכל כחו מאי קא עביד, לסמוך מיתיבי *דבר אל בני ישראל וסמך *בני ישראל סומכין ואין בנות ישראל סומכות רבי יוסי ור' ישראל סומכות רשות אמר רבי יוסי סח לי אבא אלעזר פעם אחת היה לנו עגל של זבחי שלמים והביאונהו לעזרת נשים וסמכו עליו נשים, לא מפני שסמיכה בנשים אלא כדי לעשות נחת רוח לנשים

[ב] (*שמואל) אומרים בנות ישראל סומכות רשות אמר רבי יוסי סח לי אבא אלעזר פעם אחת היה לנו עגל של זבחי שלמים והביאונהו לעזרת נשים וסמכו עליו נשים, לא מפני שסמיכה בנשים אלא כדי לעשות נחת רוח לנשים

הגהות הגר"א

[א] גמ' אמר יהודה כו' כ"ל (וכמ"ש כמתני' ונכתות פ"ג מ"מ): [ב] שם ישמעאל ל"ל שמעון וכ"ה בשיטה וכמ"ש וכמוון:

גליון הש"ס גמ' סמיכה בכל כחו בעינן. עיין לעיל דף ד ע"א תוס' ד"ה אלא טומטום ועיין פסחים דף פט ע"ב תוס' ד"ה ואילו פסח ובינכמות דף קא ע"א תוס' ד"ה ואין כ"ד שקול: תוס' ד"ה דבר וכו'.

ע' נפרש"י מכות דף כ:]
יד א ב ג מיי' פ"ב מהל' עדות הלכה ה סמג עשין קז טור ח"מ סי' לח:
[עיין תוס' שבת קו: ד"ה אקפח]

נו"ש
התנאים שהוזכרו במ"ר במתנות בדין סמיכה הי"ל חלק מהם הי' נשיאים וחלק אבות ב"ד בדברי מרדכי בן יהודה בן טבאי ושמעון בן שטח קיימת מת רמ"ר וחכ'

טו ד מיי' פ"ג מהלכות תענית הל' ט ופ"ע מהלכות מעשה קרבנות הלכה יג:
טז ה מיי' שם הלכה ח סמג עשין קפג:
יז ו מיי' שם הל' יג:

[ופי' תוס' שבת יב: ד"ה ר' נתן]

[ל"ל לאוסי וכ"ה בירושל']

קלא בסיגנון אחר בירושלמי דהכא פיי' עליהם

[נד"ה דלא]
[נד"ה אחר"]

נו"ש
סמיכה - האם בריך לריאת בכל כחו

רבינו חננאל
בנשיא שנאמר ונתת מהדיך עליו בכתבים בזמן שבהם"ק קיים ובשעה שעומדין על הדוכן ומברכין העם בשם המפורש מפני שאלו בולאתו להרהורי בכבוד השמולא (יסתכל) [יאמר] האדם כשעובר עבירה בסתר מי מעיר בי ואמרינן אבני ביתו [מעידין אותו] שנאמר כי אבן מקיר תזעק וכפיס מעץ יענה. חניא שני מלאכים המלוין לו לאדם הן מעידין בו שנא' כי מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכיך וי"א נשמתו ואבריו הן [מעידין] בו: **מתני'** יוסי בן יועזר אומר שלא לסמוך יוסי בן יוחנן אומר לסמוך כו': ת"ר ג' מזונות הראשונים שאמרו שלא לסמוך ושנים מזונות האחרונים שאמרו לסמוך הראשונים נשיאים והשניים אבות ב"ד וכך סידורן יוסי בן יועזר נשיא יוסי בן יוחנן אב ב"ד. יהושע בן פרחיה נשיא נתאי הארבלי אב ב"ד יהודה בן טבאי נשיא שמעון בן שטח אב ב"ד יהודה בן טבאי אב ב"ד ושמעון בן שטח נשיא ואבות בתי דינים אמרו שלא לסמוך אלו דברי הכל הן אלו דברי מאיר אומר יהודה בן טבאי נשיא ושמעון בן שטח אב ב"ד וחכמים אומרים שמעון בן שטח נשיא ויהודה בן טבאי אב ב"ד ומסתברא כר' מאיר שלא לסמוך אלו דברי הכל הן אלו דברי מאיר אומר יהודה בן טבאי נשיא ושמעון בן שטח אב ב"ד וחכמים אומרים שמעון בן שטח נשיא ויהודה בן טבאי אב ב"ד ומסתברא כר' מאיר דברייתא מסייעא ליה והאי פירוקא דפרקי לאוקומה לרבנן שנויה היא ולא מסכינן עלה יצא מנחם לעבודת המלך ויצאו עמו שמונים תלמידים לובשי סריקין של זהב א"ר אלעזר לעולם אל תהי שבות קלה בעיניך לזלזל בה שהרי סמיכה על הזבח ביו"ט משום שבות הוא ואע"פ שהוא שבות דמצוה נחלקו עליה גדולי הדור הללו. ולא מצינו שהיתה חלוקה כלל בין החכמים הראשונים אלא בסמיכה בלבד באו הלל ושמאי חלקו בג' דברים אבל תלמידיהן שלא רשנין לאפוקי ממאן דאמר בסמיכה עצמה פליגי. פי' מי שאומר שלא לסמוך סבר לא בעינן תיקף לסמיכה שחיטה ואפשר לסמוך היום ולשחוט למחר והאומר לסמוך סבר בעינן תיקף לסמיכה שחיטה קס"ל ר' יוחנן דדברי הכל בעינן תיקף לסמיכה וכי פליגי בשבות פליגי הני אסורי והני שרי ואפקה רב אשי אפילו תימא צדדין מותרין כל דלהדי יבאי דרישא כגבא דמר.

הגהות הב"ח

(ה) גמ' לדין מותרין נסמוך לרלשה אלא לאו: (ו) רש"י ד"ה מלי קיבל וכו' שמעון שם ולא קיבל סס"ד ואח"כ מפ"ד אלא לאטריפנא לא מלטריפנא: (ז) ד"ה נסמוך מרלשה דכא לאלם: (ד) תוס' ד"ה אלאלם וכו' קילגא דשבוטא כוי גלגון וכו' ודוגמא מ מלינו: (ה) ד"ה אם לא וכו' דאמר כתם כמה כסים: (ו) ד"ה אב ב"ד כו' מפייע ליה יהודה בן טבאי דוגא ולא קיבל עילויה ערק ואזל לאלכסנדריא וכו' עד מתי אחוסי יושב אצלכם: (ז) ד"ה לעשות וכו' דבשמה דומה כו' כרים כל הפסולין מרבינן נשים לשחיטה. ובפרי לא מצאתי שם רק יצאתה דשחיטה כשרה בזרים אבל על נשים ליכא רלאי, ע"ש: